

| Úloha architekta / urbanisty při utváření města |

19. CELOSTÁTNÍ KONFERENCE O ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ A STAVEBNÍM ŘÁDU

19. – 20. 9. 2013

Liberec

Ing. arch. Josef Panna

předseda ČKA

Úloha architekta města

Architektonické a urbanistické soutěže

Úloha architekta města

1

Úloha architekta města

■ Mezi územním plánem a rozhodnutím je z hlediska věcného řešení velký odstup, který je jen v nemnoha případech překonán regulačním plánem.

■ Uvedený odstup není dán jen systémem legislativy, ale také principem ÚPD a časovým hlediskem - časový odstup přináší změny vnějších podmínek.

Právě zde je mimo jiné místo pro architekta města, který by měl být schopen udržet kontinuitu a koncepci města.

Úloha architekta města

■ O tvorbě městského prostředí často rozhoduje stavební úřad, který se pod tlakem hrozby zrušení rozhodnutí soustřeďuje především na procesní stránku a respektování veřejných zájmů hájených dotčenými orgány. Na části území je architektonicko-estetická kvalita staveb a kvalitní detailní urbanistické řešení zanedbáváno.

■ Stavební úřad nemá jinou možnost, než dodržovat procesní stránku věci.

Za architektonickou kvalitu díla odpovídá především projektant.

Právě městský architekt by měl být při tvorbě městského prostředí oporou stavebním úřadům.

Úloha architekta města

- Potřeba zvýšení zájmu o vytváření kvalitního prostředí a zvýšení estetické úrovně staveb.
- Tento zájem obecně existuje, ale při rozhodování o jednotlivých záměrech není architektonické hledisko (ani nemůže být) jediné. Výsledné projekty jsou logicky ovlivněny platnou legislativou, finančními prostředky, dotacemi, časovým hlediskem, atd.

Úloha architekta města

- Potřeba zapojení architekta / urbanisty řešícího urbanistický detail, zvýšení kvality návrhu projektanta zpracovávajícího DÚR, zvýšení úlohy městského architekta s možností korigovat stanoviskem návrhy, kdy projektant příliš podlehl zájmům investora a nebral dostatečný ohled na zájmy města. Posílení úlohy městského architekta jako organizátora a garanta koncepce.

Úloha architekta města

Funkci architekta města v České republice využívá v různých formách přibližně 10 % měst. Většina těchto měst funkci využívá dlouhodobě a na jejich vnitřním i vnějším obrazu i urbanistické struktuře to bývá patrné – např. Litomyšl, Litoměřice a řada dalších.

Činnost architekta města vyžaduje vedle koncepčního myšlení, estetického cítění a dalších profesních dovedností a praktických znalostí také například schopnost argumentace, koordinace i vyjednávání kompromisů, neboť změny v území jsou charakteristické velkým počtem účastníků a často protichůdnými zájmy.

Úloha architekta města

Právě z tohoto hlediska je činnost architekta města velmi potřebná, neboť jakékoli individuální projekty, byť od kvalitních autorů, musí být koordinovány se zájmy rozvoje města a musí dojít k potřebnému konsensu.

I toto může být důvodem, proč řada měst funkci architekta města nevyužívá, neboť to mohou vnímat jako další komplikaci v nelítostném boji o dotace, investory a podobně.

Dalším důvodem může být určitá bezradnost měst, jak s touto funkcí za situace legislativního vakuu v této oblasti nakládat.

Úloha architekta města

Architekti obecně mohou dodržováním profesní etiky a základní odpovědnosti k profesi, společnosti i klientovi ovlivnit (a většinou i ovlivňují) prostředí měst pozitivním způsobem, ale je vhodné v rámci procesu udržitelného rozvoje měst mít i nezávislého experta koordinátora – městského architekta, sledujícího základní koncepční linie počínaje stanovováním regulativů a pravidel pro velké stavební soubory nebo významné komunikační uzly, barevností významných objektů, koncepcí městského mobiliáře nebo prostupnosti území pro pěší a cyklisty.

Úloha architekta města

- Nejlevnější řešení není nejkvalitnější, ekonomicky nejvýhodnější nabídka není totéž co cenově nejnižší nabídka.
- Důležité je dodržení kontinuity myšlenky - jeden autor od počátku projektu do kolaudace.
- Jak získat kvalitní projekt či územní plán?

Architektonické a urbanistické soutěže

2

Architektonické a urbanistické soutěže

Jak získat kvalitní projekt, územní plán

- je nutné vybírat z návrhů, u nichž se dají posoudit parametry stavby a provozu
- návrhy se získají v soutěži o návrh, **architektonické / urbanistické soutěži.**

Právní zakotvení architektonických a urbanistických soutěží

- pravidla architektonických soutěží jsou ve světě podobná vycházejí z doporučení UNESCO z roku 1978.
- jednotlivé země určují především jejich závaznost.

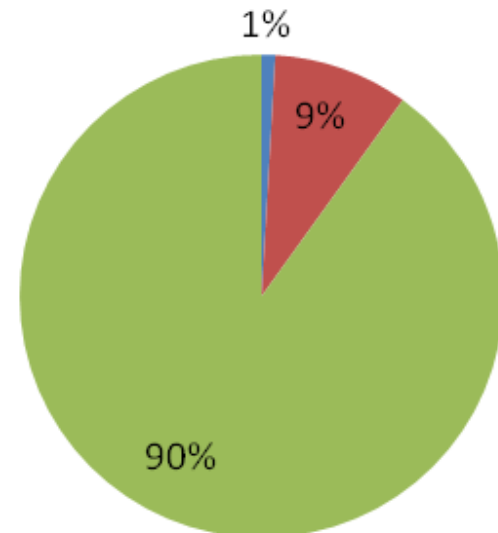

Architektonické a urbanistické soutěže

Proč architektonická / urbanistická soutěž?

- vybírá se z předložených návrhů, které je možné důkladně zhodnotit
- vybírá se podle celkové ekonomičnosti akce, nikoliv pouze ceny projektu
- je transparentní a kontrolovatelná
- při výběru pomáhají odborníci
- propaguje akci pro občany obce i zároveň obec jako takovou
- je celosvětově tradiční a prověřená historií
- je nediskriminační
- konečné rozhodnutí o zakázce má zadavatel

- náklady na **projekt**, **stavbu** a **provoz**

Architektonické a urbanistické soutěže

Nevýhody architektonické / urbanistické soutěže:

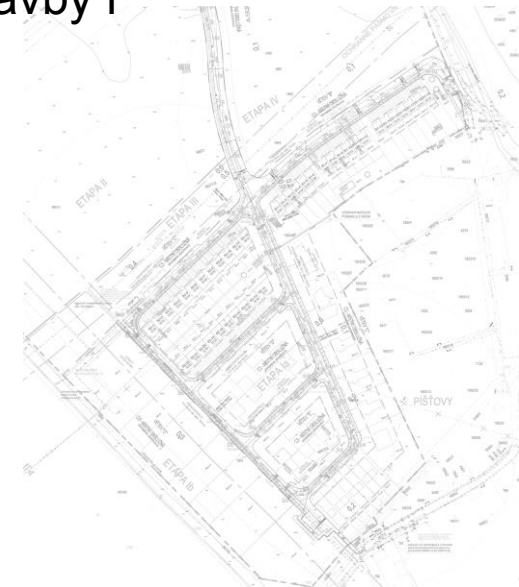
- díky malému použití v poslední době panuje obava z neznámého
- vyžaduje pečlivou přípravu a delší čas
- dotační tituly na ní málo pamatují se lhůtami
- projekt bývá dražší než při obchodní soutěži o cenu projektu

Architektonické a urbanistické soutěže

Je každá akce vhodná pro architektonickou / urbanistickou soutěž?

- soutěž se rozsahem umí přizpůsobit velikosti akce
- je vhodná pro drobné důležité zásahy v obci, interiéry, veřejné stavby a veřejné prostranství i územní plány. Pro novostavby i rekonstrukce.
- bezplatná konzultace České komory architektů.

Varianty architektonické a urbanistické soutěže

- ideová, projektová
- jednokolová či dvoukolová
- otevřená, vyzvaná, či kombinovaná
- dle soutěže o návrh, ale též v jednodušší podobě pro zakázky malého rozsahu

Jak si architekti vybírají soutěž?

- téma
- porota
- odměny
- kvalitně připravené zadání

Architektonické a urbanistické soutěže

Schema soutěže

- Příprava
 - Vyhlášení soutěže
 - Hodnocení
 - Propagace výsledků
 - Zadání projektu
-
- ve všech fázích možno použít servis České komory architektů

Jak vyhlásit soutěž

ČKA připravila jednoduchý manuál pro vyhlášovatele architektonických a urbanistických soutěží:

JAK VYHLÁSIT SOUTĚŽ – SEDM JEDNODUCHÝCH KROKŮ

- co obnáší příprava a vyhlášení soutěže (sedm kroků)
- jak postupovat po skončení soutěže
- poradenství v problematice (PS pro soutěže při ČKA)
- jak dlouho trvá soutěž (orientační harmonogram)
- kolik soutěž stojí (orientační náklady)

JAK VYHLÁSIT SOUTĚŽ – SEDM JEDNODUCHÝCH KROKŮ

- 1) Promyslet si předmět soutěže (zadání, téma, rozsah) a zvolit vhodný druh (architektonická, urbanistická, konstruktivní / veřejná, vyzvaná, kombinovaná jednokolová, dvoukolová / ideová, projektová), případně její konzultovat s Českou komorou architektů.
- 2) Zpracovat koncept soutěžních podmínek podle vzorových soutěžních podmínek ČKA (na webu ČKA), a předat je ČKA k předběžnému posouzení nejméně 15 dnů před ustavující schůzí poroty; konzultovat soutěžní podmínky s Kanceláří ČKA se doporučuje již od počátku příprav.
- 3) Připravit soutěžní podklady (grafické, textové) včetně zadání a stavebního programu v papírové i nebo digitální podobě.
- 4) Sestavit soutěžní porotu (možno požádat ČKA o doporučení nezávislých porotců) včetně jejich pomocných orgánů a uspořádat ustavující zasedání poroty k projednání a odsouhlasení soutěžních podmínek (případně je doplnit dle doporučení poroty).
- 5) Definitivní znění soutěžních podmínek schválených vyhlášovatelem a porotou předat ČKA k vystavení regularnosti soutěže.
- 6) Zajistit vyhlášení soutěže ve Věstníku veřejných zakázek a na webu vyhlášovatele nejpozději v den vyhlášení soutěže.

Vypisovatel soutěže rozhoduje sám o druhu soutěže, obsahu soutěžních podmínek, složení poroty, výši odměn a cen v soutěži či honorariích za činnost v odborné porotě a za další konzultace. Česká komora architektů hraje při přípravě soutěže pouze roli poradní a konzultační a na závěr vystaví doložku regularnosti.

JAK POSTUPOVAT PO SKONČENÍ SOUTĚŽE – ZADAT ZAKÁZKU V JEDNACÍM ŘÍZENÍ BEZ UVĚŘENÍ

Přizvání návrhu stavby formou architektonické soutěže je v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek (soutěž o návrh dle § 102 – 109 zákona č. 137/2006 Sb.) a vyhlášovatel může vítězi (tedy budoucímu projektantovi stavby) zadat ke zpracování všechny fáze přípravy a realizace stavby: dokumentaci pro uzemní řízení, projektovou dokumentaci – projekt pro stavební povolení, projekt pro provádění stavby, tendrovou dokumentaci a autorský dozor. Soutěž o návrh se rozumí postup zadavatele směřující k získání návrhu, projektu či plánu zejména v oblasti územního plánování, architektury či stavebnictví. Ne zahrnuje také získávání plánu, projektu nebo návrhu poté, nežadavatel zadá vybranému účastníkovi (obvykle jednemu z oceněných týmů architektonické soutěže) veřejnou zakázku na služby, pro jejíž zadání použije jednotci řízení bez uveřejnění (dle § 23 odst. 6 zákona o veřejných zakázkách). Cílem soutěže o návrh je nalezení určitého návrhu (projektu), cílem následného jednacího řízení bez uveřejnění je uzavření konkrétní smlouvy o dílo jednotlivým a efektivnějším postupem.

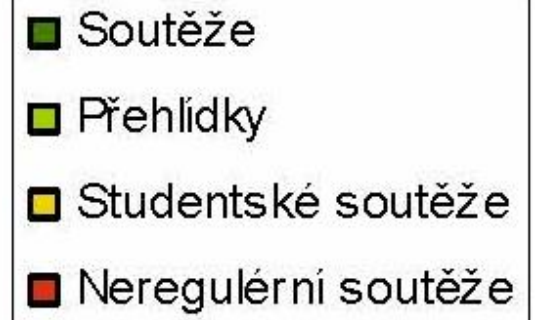
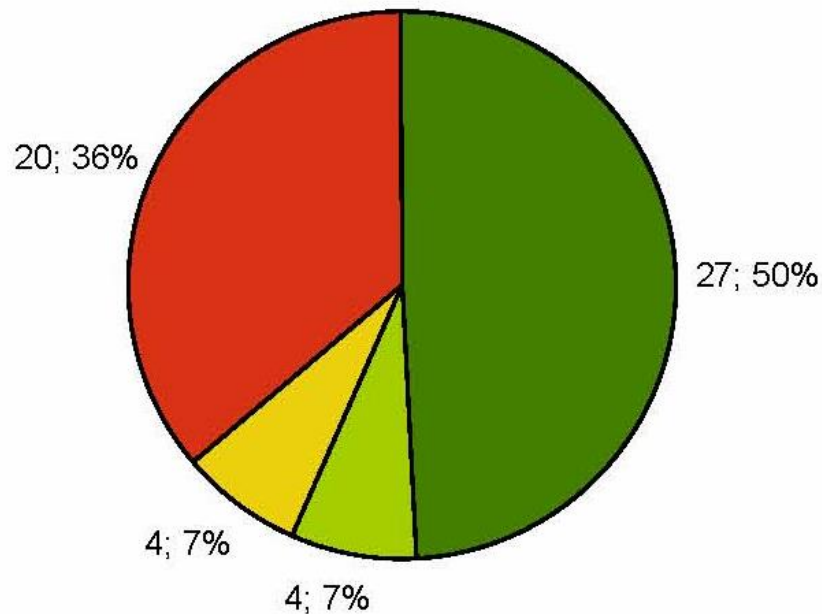
KDO PORADÍ - PS PRO SOUTĚŽE PŘI ČKA

Česká komora architektů poskytuje vyhlášovatelům bezplatnou odbornou spolupráci při přípravě soutěží. Činnost pracovní skupiny ČKA sestává ze čtyř úseků – spolupráce s vyhlášovatelem, návrhování porotců, propagace soutěží a dohled nad regularitou soutěží a výběrových řízení. Spolupráce ČKA s vyhlášovatelem probíhá během celého procesu, začíná již před vyhlášením soutěže a končí dlouho po ukončení soutěže. (Kontakt: www.cka.cz, soutaze@cka.cz, tel.: 542 211 809)

Architektonické a urbanistické soutěže

Poměr soutěží v roce 2012

Příklady architektonických a urbanistických soutěží v ČR

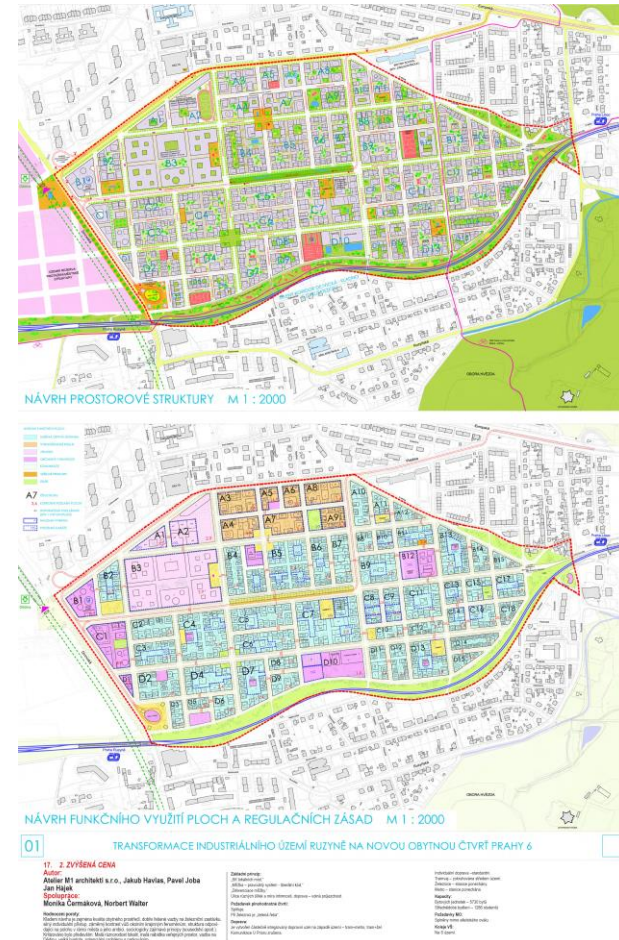
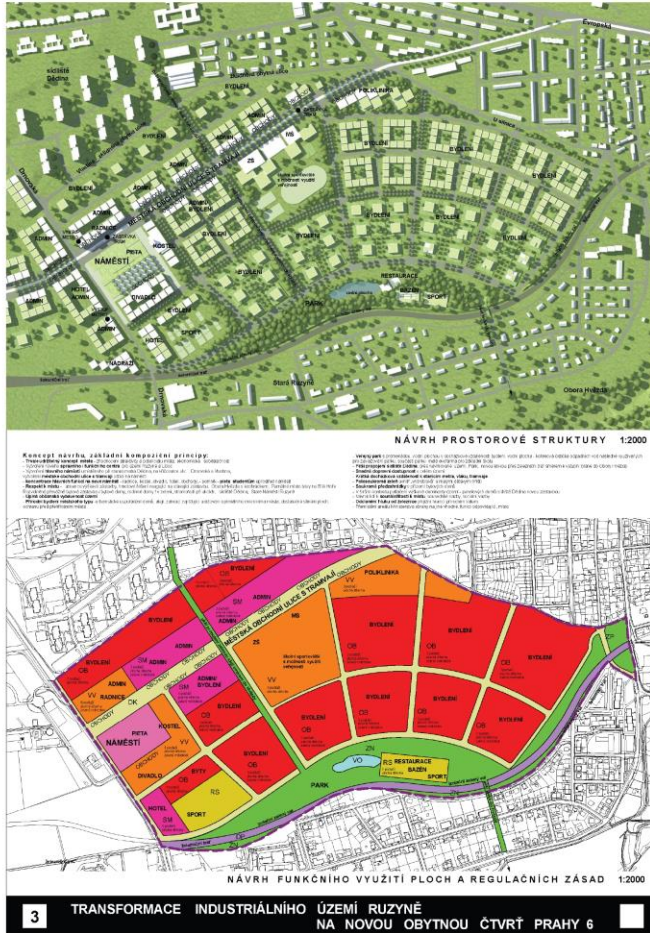

Návrh úprav Václavského náměstí
| Cigler-Marani Architects | 2005

Příklady architektonických a urbanistických soutěží v ČR

Transformace industriálního území Ruzyně na novou obytnou čtvrt' Prahy 6

|LOXIA|

|Atelier M1 architekti|

Příklady architektonických a urbanistických soutěží v ČR

RUZYŇĚ - OBYTNÉ MĚSTO

MĚSTO - struktura, charakter, cíle

Cílem projektu je doplnit Prahu 6 a
 MĚSTSKÝ PROSTOR
 ŽITÍ VE DNEŠNÍ VEČER
 ZAHŮŠŤENÍ
 S TRADIČNÍM MĚŘÍTKEM LUČNÍHO PROSTORU
 ČISTĚNÍ
 ČLENIT

VEŘEJNÉ PROSTORY

Méně je více - sítí lidských mší - malých, ale
 svých prostor
 Ulice námých sítek a myšlím
 námých sítek a myšlím
 MĚSTO a veřejné a tělesné sítko
 Dopřívá - vnořené

BLOK - přístupný soukromý prostor

Fragmentovaný PROSTOR BLOK (rozpráskaný
 uzavřeného bloku)
 Prostor ve vnitrobloku má své možnosti a přitom je
 přístupný
 30 bloků - 40 vnitroblohů
 Nacházejí se částečně mělné sítko

DŮM - základní stavební jednotka

LUČNÍ PROSTOR je definován MĚŘÍTKEM DOMU
 jednotkou měřítko je LUČNÍ TYP DOMU
 MĚŘÍTKO měřítko soukromý s měřítkem vnitřním
 Aspektem sítko MĚŘÍTKO soukromý
 Přírodně podstatnost 3-4 podlaží - nároky 1-2
 podlaží

ZELEŇ - veřejná a soukromá

Raději veřejné zeleně v průchodném prostoru
 Zelená telesa (konkret) okolo bloků
 30 zeleně - prostor sítko sítko sítko

BILANCE

- 68 000 plochy (země)
- 68 000 plochy (země)
- 68 000 plochy (země)
- 1 m² plochy podlaží plochy domů
- 14 m² plochy obyvatel
- 5 m² plochy v kamcích
- 5 m² plochy v sítko sítko sítko
- 5 m² plochy v sítko sítko sítko
- 5 m² plochy v sítko sítko sítko
- 5 m² plochy v sítko sítko sítko

- 68 000 plochy (země)
- 68 000 plochy (země)
- 68 000 plochy (země)
- 1 m² plochy podlaží plochy domů
- 14 m² plochy obyvatel
- 5 m² plochy v kamcích
- 5 m² plochy v sítko sítko sítko
- 5 m² plochy v sítko sítko sítko
- 5 m² plochy v sítko sítko sítko
- 5 m² plochy v sítko sítko sítko

Transformace industriálního území Ruzyně
 na novou obytnou čtvrť Prahy 6
 | Atelier M1 architekti | 2010

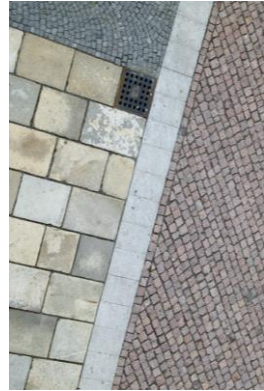
Příklady architektonických a urbanistických soutěží v ČR

Transformace industriálního území Ruzyně na novou obytnou čtvrť Prahy 6

| Atelier M1 architekti | 2010

Příklady architektonických a urbanistických soutěží v ČR

Rekonstrukce Dolního náměstí v Opavě
| PXP architekti | 2001-2004

Příklady architektonických a urbanistických soutěží v ČR

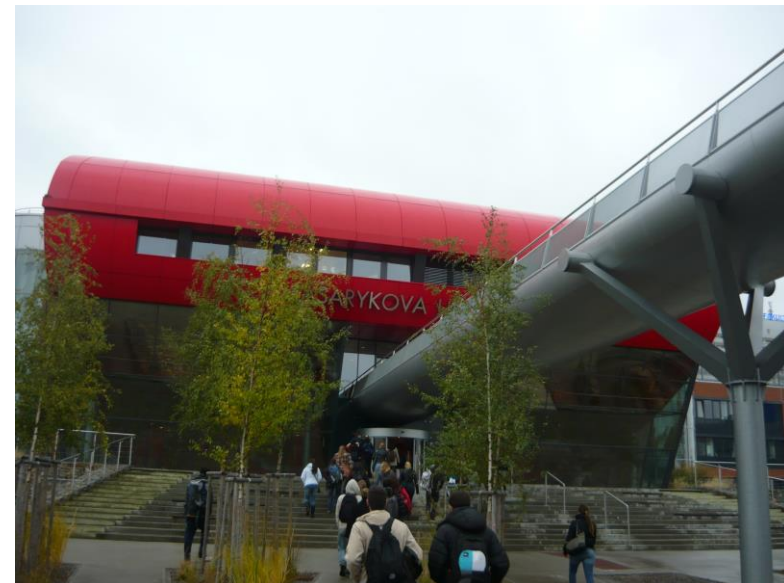

Arcidiecézní muzeum Olomouc

| HŠH architekti | 2000-2006

Univerzitní kampus v Brně - Bohunicích

| A plus | 2000-2007

Příklady architektonických a urbanistických soutěží v ČR

Úpravy Horního náměstí v Olomouci
| HŠH architekti | 1995

Rekonstrukce divadla Reduta

| Architekti DRNH | 2000-2005

- Kancelář ČKA Praha
Josefská 34/6
tel. 257 532 287
- Kancelář ČKA Brno
Česká 19/21
tel. 542 211 809

www.cka.cc

Děkuji za pozornost.

Ing. arch. Josef Panna
předseda ČKA